

Szülői felelősség - Szlovénia

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Mit jelent a gyakorlatban a jogi értelemben vett szülői felelősség fogalma? Melyek a szülői felelősséggel rendelkező személy jogai és kötelességei?
- 2 Általában ki gyakorolja a gyermek felett a szülői felelősséget?
- 3 Ha a szülők nem tudják vagy nem akarják gyakorolni a szülői felelősséget gyermekeik felett, kinevezhető-e helyettük egy másik személy?
- 4 Ha a szülők elválnak vagy különválnak, hogyan születik döntés a szülői felelősség további gyakorlásáról?
- 5 Ha a szülők megállapodást kötnek a szülői felelősség tárgyában, milyen alaki szabályokat kell betartani ahhoz, hogy megállapodásuk jogilag kötelező erejű legyen?
- 6 Ha a szülők nem tudnak megállapodásra jutni a szülői felelősség kérdésében, milyen egyéb, bíróságon kívüli alternatív megoldások vannak a konfliktus rendezésére?
- 7 Ha a szülők bírósághoz fordulnak, mely kérdésekben hozhat döntést a bíró a gyermekkel kapcsolatban?
- 8 Ha a bíróság a szülői felügyeletet csak az egyik szülőnek ítéli meg, az egyben azt is jelenti, hogy a jogot gyakorló szülő a másik szülő előzetes megkérdezése nélkül dönthet a gyermeket érintő minden kérdésben?
- 9 Mit jelent a gyakorlatban, ha a bíróság úgy dönt, hogy a két szülő közösen gyakorolja a szülői felügyeletet?
- 10 Ha valaki szülői felelősséggel kapcsolatos kérelmet kíván benyújtani, melyik bírósághoz vagy hatósághoz kell fordulnia? Milyen alaki szabályokat kell betartani, és milyen iratokat kell csatolni a kérelemhez?
- 11 Milyen eljárás érvényes ezen esetekre? Van-e sürgősségi eljárás?
- 12 Igényelhető-e jogsegély az eljárás költségeinek fedezésére?
- 13 Lehet-e fellebbezni a szülői felelősséggel kapcsolatban hozott döntés ellen?
- 14 Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy bírósághoz kell fordulni a szülői felelősséggel kapcsolatos döntés végrehajtása érdekében. Milyen bírósághoz kell fordulni és milyen eljárás követendő ilyen esetekben?
- 15 Mit kell tennem az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat e tagállamban történő elismerése és végrehajtása érdekében?
- 16 E tagállamban mely bírósághoz kell fordulnom az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat elismerésének megtámadása érdekében? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?
- 17 Melyik jogot alkalmazza a bíróság a szülői felelősségről szóló eljárásban, ahol a gyermek vagy a felek nem e tagállamban élnek vagy eltérő állampolgársággal rendelkeznek?



1 Mit jelent a gyakorlatban a jogi értelemben vett szülői felelősség fogalma? Melyek a szülői felelősséggel rendelkező személy jogai és kötelességei?

A szülői felelősség a **családjog** által szabályozott jogviszony. A jogviszony a gyermek születésével, illetve az anyaság vagy az apaság megállapításával keletkezik. A szlovén jogrendszerben az egyedülálló szülők gyermekei ugyanolyan jogokkal és kötelezettségekkel rendelkeznek, mint a házasságban született gyermekek. A szlovén jog a „teljes örökbefogadás” rendszerét alkalmazza, vagyis az örökbefogadott gyermekeket ugyanúgy kezelik, mint a vér szerinti gyermekeket.

A jogalapot a **szlovén alkotmány (Ustava Republike Slovenije) 54. cikke** jelenti, amely kimondja, hogy a szülők jogosultak és kötelesek a gyermekeik tartására, oktatására és nevelésére. Ezt a jogot és kötelezettséget kizárólag a jogszabályban meghatározott okokból, a gyermek érdekének védelmében lehet megvonni vagy korlátozni. Az egyedülálló szülők gyermekei ugyanolyan jogokkal rendelkeznek, mint a házasságban született gyermekek.

A szülők jogosultak és kötelesek közvetlen gondoskodás és az általuk végzett munka és tevékenységek segítségével biztosítani a gyermek megfelelő fizikai és mentális fejlődését. A szülők jogosultak és kötelesek a kiskorú gyermek életét, személyes fejlődését, jogait és érdekeit megvédeni annak érdekében, hogy biztosítsák a gyermek egészséges felnövését és kiegyensúlyozott személyes fejlődését, amelyet követően képesek lesznek az önálló életvitelre és munkára. A **szülői jogok** e jogokat és kötelezettségeket foglalják magukban. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény [Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih] 4. cikk)

A szülők kötelesek minden a gyermekre vonatkozó tevékenység és eljárás során védelmezni a gyermek érdekeit. A szülők akkor járnak el a gyermek érdekeit szolgáló módon, ha – kellő figyelemmel a gyermek személyiségére és kívánságaira – elfogadhatónak minősül, a gyermek gondozásának és a gyermekért viselt felelősségük viselésének biztosításához szükséges magatartásukkal kielégítik a gyermek anyagi, érzelmi és pszichoszociális szükségleteit. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 5a. cikk)

A szülőknek biztosítaniuk kell a gyermek számára az egészséges növekedéshez és kiegyensúlyozott személyes fejlődéshez szükséges feltételeket és elő kell segíteniük a gyermekük független életvitelre és munkára való képességének kifejlesztését. Kötelesek a gyermek tartására és nevelésére, valamint a gyermek egészségének és életének védelmére. Felelősek azért, hogy a legjobb tudásuk szerint biztosítsák, hogy a gyermek a képességeinek, hajlamainak és kívánságainak megfelelő oktatásban és szakmai képzésben részesüljön. A gyermek mindkét szülővel jogosult kapcsolatot tartani, emellett mindkét szülő is jogosult a gyermekkel kapcsolatot tartani. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 102., 103. és 106. cikk)

A szülőknek a gyermekért viselt **jogi felelősségéről** a kötelezettségekről szóló törvénykönyv (*Obligacijski zakonik*) 142. cikke rendelkezik. A szülők felelősséggel tartoznak a hét évesnél fiatalabb gyermek által harmadik személynek okozott károkért, függetlenül attól, hogy az okozott kárért ők felelnek-e. A szülők felelősséggel tartoznak a hét évesnél idősebb kiskorú gyermek által harmadik személynek okozott károkért, kivéve, ha bizonyítani tudják, hogy nem felelősek az okozott kárért.

A házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 107. cikke szabályozza a gyermek **képviselését** a gyermek és a külvilág közti viszonyokban. A kiskorú gyermekeket szülei képviselik. Amennyiben valamely iratot kiskorú gyermek számára kell hivatalosan kézbesíteni vagy megküldeni, illetve kiskorú gyermeket kell valamiről tájékoztatni, azt bármely szülő átveheti. Ha a szülők külön élnek, ezt a gyermekkel együtt élő szülő teheti meg. Ha a gyermek gondozásában és nevelésében mindkét szülő részt vesz, meg kell állapodniuk a gyermek állandó lakóhelyében és abban, hogy melyikük jogosult a gyermeknek címzett levelek átvételére.

A gyermek **vagyonát** nagykorúsága eltéréséig a gyermek érdekében a szülei **kezelik**. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 109. cikk)

2 Általában ki gyakorolja a gyermek felett a szülői felelősséget?

A szülői jogokat mind az apa, mind az anya gyakorolhatja. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 4. cikk)

A szülők a gyermek érdekében, közös megegyezéssel gyakorolják szülői jogaikat. Ha szülők külön élnek és a gyermek felett nem rendelkeznek közös felügyelettel, közös megegyezéssel és a gyermek érdekeinek megfelelően döntenek a gyermek fejlődése szempontjából különösen fontos kérdésekben. A gyermek felett felügyeleti joggal rendelkező szülő hozza meg a gyermek mindennapi életével kapcsolatos döntéseket. Amennyiben a szülők egyike akadályoztatva van a szülői jogait gyakorlásában, azokat a másik szülő egyedül gyakorolja. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 113. cikk)

Ha az egyik szülő elhunyt vagy ismeretlen, illetve ha szülői jogától vagy cselekvőképességétől megfosztották, a szülői jogokat a másik szülő egyedül gyakorolja. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 115. cikk)

3 Ha a szülők nem tudják vagy nem akarják gyakorolni a szülői felelősséget gyermekeik felett, kinevezhető-e helyettük egy másik személy?

A gyermeket más személyek vagy intézmény is gondozhatja. A szociális szolgáltató központ (*Center za socialno delo*) elviheti a gyermeket a szüleitől és **másik személy** vagy **intézmény** felügyeletére bízhatja, ha a szülők nem gondoskodtak a gyermek

neveléséről és gondozásáról, vagy ez más fontos okból a gyermek érdekét szolgálja. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 120. cikk)

A szociális szolgáltató központ **nevelőszülőkre** bízhatja a gyermeket, ha a gyermeknek nincs családja vagy a gyermek valamilyen okból nem élhet együtt a szüleivel, illetve ha a gyermek fizikai és mentális fejlődése veszélyben van abban a környezetben, amelyben él. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 157. cikk) A nevelőszülők általi gondozás részletes szabályait a nevelőszülők általi gondozásról szóló törvény (*Zakon o izvajanju rejniške dejavnosti*) tartalmazza.

A gyermekről **örökbefogadó szülő** is gondoskodhat. A gyermeket akkor lehet örökbe fogadni, ha szülei ismeretlenek, ha a szülők lakóhelye már legalább egy éve ismeretlen, ha a szülők az illetékes hatóság előtt hozzájárultak, hogy a gyermeket örökbe fogadják, illetve, ha a gyermek szülei elhunytak. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 141. cikk)

Azt a kiskorú gyermeket, akinek nincsenek szülei vagy akiről szülei nem gondoskodnak, a szociális szolgáltató központ **gyámság** alá helyezi. A kiskorú gyermek gyámja ugyanúgy felel a gyermek gondozásáért, mint a szülő. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 201. és 202. cikk)

4 Ha a szülők elválnak vagy különválnak, hogyan születik döntés a szülői felelősség további gyakorlásáról?

A különélő vagy különválni kívánó szülőknek meg kell egyezniük a közös gyermekeik felügyeletéről, figyelembe véve a gyermekek érdekeit. A szülők megállapodhatnak arról, hogy a gyermekek felett továbbra is egyenlő mértékben gyakorolják a felügyeletet, a felügyeletet a szülők egyikére ruházzák, vagy megoszthatják azt egymás között. Amennyiben az ügyben nem tudnak önállóan megegyezni, a szociális szolgáltató központ segítséget nyújt ebben. Ha a szülők a szociális szolgáltató központ segítségével sem tudnak megegyezni a gyermekek feletti felügyelet kérdésében, a bíróság a szülők egyikének vagy mindkettőnek a kérelmére hozzájárulhat, hogy a felügyeletet az egyik szülő gyakorolja vagy a gyermekeket a szülők megosszák egymás között. A bíróság emellett hivatalból határozhat úgy is, hogy valamennyi gyermek vagy egyes gyermekek feletti felügyelettel harmadik személyt bíz meg. A bíróság a határozathozatalát megelőzően köteles kikérni a szociális szolgáltató központ véleményét a gyermek érdekeiről. A bíróság emellett a gyermek véleményét is figyelembe veszi, ha azt maga a gyermek, vagy olyan személy adja elő, akiben a gyermek megbízik és akit maga a gyermek választott ki, feltéve, hogy a gyermek képes megérteni a vélemény jelentőségét és következményeit. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 105. cikk)

Ha a bíróság érvényteleníti a házasságot, ezzel egy időben határoz a házastársak közös gyermekei feletti felügyeleti jogról és tartásról, valamint a gyermekek szülőkkel való kapcsolattartásáról. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 78. cikk)

Ha szülők külön élnek és a gyermek felett nem rendelkeznek közös felügyelettel, közös megegyezéssel és a gyermek érdekeinek megfelelően döntenek a gyermek fejlődése szempontjából különösen fontos kérdésekben. A gyermek feletti felügyeleti joggal rendelkező szülő hozza meg a gyermek mindennapi életével kapcsolatos döntéseket. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 113. cikk)

5 Ha a szülők megállapodást kötnek a szülői felelősség tárgyában, milyen alaki szabályokat kell betartani ahhoz, hogy megállapodásuk jogilag kötelező erejű legyen?

A különélő vagy különválni kívánó szülőknek meg kell egyezniük a közös gyermekeik felügyeletéről, figyelembe véve a gyermekek érdekeit. Ha a szülők megegyeznek a gyermekek feletti felügyeletről, javasolhatják, hogy a megállapodásukról a bíróság nemperes eljárásban hozzon határozatot. Ha a bíróság véleménye szerint a megállapodás nem áll a gyermek érdekében, elutasítja a javaslatot. Amennyiben a szülők az ügyben nem tudnak önállóan megállapodásra jutni, a szociális szolgáltató központ segítséget nyújt nekik ebben. Ha a szülők a szociális szolgáltató központ segítségével sem tudnak megállapodni, a bíróság a szülők egyikének vagy mindkettőjüknek a kérelmére ítéletet hoz. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 105. cikk)

A külön élő vagy különválni kívánó szülőknek meg kell egyezniük a közös gyermekek tartásáról. Amennyiben a szülők az ügyben nem tudnak önállóan megállapodásra jutni, a szociális szolgáltató központ segítséget nyújt nekik ebben. Ha a szülők a szociális szolgáltató központ segítségével sem tudnak megállapodni a közös gyermekek tartásáról, a bíróság a szülők egyikének vagy mindkettőjüknek a kérelmére határozatot hoz. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 105a. cikk)

A gyermek mindkét szülővel jogosult kapcsolatot tartani, emellett mindkét szülő is jogosult a gyermekkel kapcsolatot tartani. A kapcsolattartásnak elsősorban a gyermek érdekeit kell szolgálnia. A gyermekkel együtt élő és a gyermek feletti felügyeleti jogot gyakorló szülő vagy a gyermekkel együtt élő harmadik személy köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amely gátolja vagy megakadályozza a gyermeket a másik szülővel vagy a szülőkkel való kapcsolattartásban és arra kell törekednie, hogy arra ösztönözze a gyermeket, hogy megfelelő hozzáállást tanúsítson a másik szülővel vagy a szülőkkel való kapcsolattartás tekintetében. A gyermekkel kapcsolatot tartó szülő köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amely gátolja a gyermek gondozását és nevelését. Ha a szülők megegyeznek a kapcsolattartástól, javasolhatják, hogy a megállapodásukról a bíróság nemperes eljárásban hozzon határozatot. Ha a bíróság véleménye szerint a megállapodás nem áll a gyermek érdekében,

elutasítja a javaslatot. Ha a szülők a szociális szolgáltató központ segítségével sem tudnak megállapodni a kapcsolattartásról, a bíróság a szülők egyikének vagy mindkettejüknek a kérelmére határozatot hoz. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 106a. cikk)

A gyermek emellett jogosult kapcsolatot tartani a család más tagjaival, akikhez szoros személyes kapcsolat fűzi, kivéve ha ez ellentétes a gyermek érdekeivel. Ilyen személyek különösen a gyermek nagyszülei, testvérei, féltestvérei, korábbi nevelőszülei, valamint a szülő korábbi vagy jelenlegi házastársa vagy élettársa. A kapcsolattartásról a gyermek szüleinek, a gyermeknek (ha képes a megállapodás jelentőségének megértésére), valamint a gyermekkel személyes kapcsolatot ápoló személyeknek kell megállapodásra jutniuk. Amennyiben a szülők az ügyben nem tudnak önállóan megegyezni, a szociális szolgáltató központ segítséget nyújt nekik ebben. A kapcsolattartás mértékének és módjának a gyermek érdekeit kell szolgálnia. Ha a gyermek szülei, a gyermek és a gyermekkel személyes kapcsolatot ápoló személyek megállapodnak a kapcsolattartásról, javasolhatják, hogy a megállapodásukról a bíróság nemperes eljárásban hozzon határozatot. Ha a bíróság véleménye szerint a megállapodás nem áll a gyermek érdekében, elutasítja a javaslatot. Ha a szociális szolgáltató központ segítségével sem jutnak megállapodásra, a kapcsolattartásról a bíróság dönt. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 106a. cikk)

6 Ha a szülők nem tudnak megállapodásra jutni a szülői felelősség kérdésében, milyen egyéb, bíróságon kívüli alternatív megoldások vannak a konfliktus rendezésére?

Amennyiben a szülők az ügyben nem tudnak önállóan megállapodásra jutni, a szociális szolgáltató központ segítséget nyújt nekik ebben. Ha a szülők a szociális szolgáltató központ segítségével sem tudnak megállapodni, a bíróság a szülők egyikének vagy mindkettejüknek a kérelmére döntést hoz az ügyben.

7 Ha a szülők bírósághoz fordulnak, mely kérdésekben hozhat döntést a bíróság a gyermekkel kapcsolatban?

A bíróság határozhat úgy, hogy a szülők egyike gyakorolja a gyermekek felett a felügyeleti jogot, vagy megoszthatja a gyermekeket a szülők között. A bíróság emellett hivatalból határozhat úgy is, hogy valamennyi gyermek vagy egyes gyermekek feletti felügyelettel harmadik személyt bíz meg. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 105. cikk)

A bíróság emellett a gyermek tartásáról és a kapcsolattartásról is határoz. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 105a., 106. és 106a. cikk)

A kapcsolattartásról való döntéshozatal során a bíróság elsősorban a gyermek érdekeit tartja szem előtt. A kapcsolattartásról szóló határozatra vonatkozó javaslathoz vagy kérelemhez csatolni kell az illetékes szociális szolgáltató központ igazolását arra vonatkozóan, hogy a szülők a segítségével megkíséreltek megállapodni a kapcsolattartásról. A bíróság megtilthatja vagy korlátozhatja a kapcsolattartáshoz való jogot, amennyiben ez a gyermek érdekeinek védelme érdekében szükséges. A kapcsolattartás nem áll a gyermek érdekében, ha az a gyermekre pszichológiai nyomást gyakorol vagy veszélyezteti a gyermek fizikai vagy mentális fejlődését. A bíróság elrendelheti, hogy a kapcsolattartásra harmadik fél felügyeletével kerüljön sor, vagy hogy a kapcsolattartás nem járhat személyes kapcsolattal és találkozással (vagyis azt más módon kell megvalósítani), ha az egyébként nem állna a gyermek érdekében. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 106. cikk)

A tartást a kérelmező szükségleteire, valamint a tartás fizetésére kötelezett személy anyagi körülményeire és jövedelemszerző képességére figyelemmel kell megállapítani. A gyermeknek járó tartás kiszámítása során a bíróságnak a gyermek érdekében kell eljárnia és olyan összeget kell meghatároznia, amely alkalmas arra, hogy biztosítsa a gyermek egészséges fizikai és mentális fejlődését. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 129. és 129a. cikk)

8 Ha a bíróság a szülői felügyeletet csak az egyik szülőnek ítéli meg, az egyben azt is jelenti, hogy a jogot gyakorló szülő a másik szülő előzetes megkérdezése nélkül dönthet a gyermeket érintő minden kérdésben?

Ha szülők külön élnek és a gyermek felett nem rendelkeznek közös felügyelettel, közös megegyezéssel és a gyermek érdekeinek megfelelően döntenek a gyermek fejlődése szempontjából különösen fontos kérdésekben. Amennyiben a szülők az ügyben nem tudnak önállóan megállapodásra jutni, a szociális szolgáltató központ segítséget nyújt nekik ebben. A gyermek feletti felügyeleti jogot gyakorló szülő hozza meg a gyermek mindennapi életével kapcsolatos döntéseket. Ha a szülők a szociális szolgáltató központ segítségével sem tudnak megállapodni a gyermek fejlődése szempontjából különösen fontos kérdésekben, a bíróság a szülők egyikének vagy mindkettejüknek a kérelmére határozatot hoz. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 113. cikk)

9 Mit jelent a gyakorlatban, ha a bíróság úgy dönt, hogy a két szülő közösen gyakorolja a szülői felügyeletet?

Azt jelenti, hogy mindkét szülő azonos mértékben felelős a gyermek neveléséért és fejlődéséért és mindketten továbbra is kötelesek gondoskodni a gyermekről.

10 Ha valaki szülői felelősséggel kapcsolatos kérelmet kíván benyújtani, melyik bírósághoz vagy hatósághoz kell fordulnia? Milyen alaki szabályokat kell betartani, és milyen iratokat kell csatolni a kérelemhez?

Ilyen ügyekben a területi bíróságok (*okrožna sodišča*) rendelkeznek **hatáskörrel**. (Polgári perrendtartásról szóló törvény [*Zakon o pravdnem postopku*] 32. cikk)

Az a bíróság rendelkezik általános **területi illetékességgel**, amelynek területén az alperes állandó lakóhelye található. Ha a szlovén bíróság azért rendelkezik joghatósággal, mert az alperes ideiglenes tartózkodási hellyel rendelkezik Szlovénia területén, az általános területi illetékességgel rendelkező bíróság az alperes ideiglenes tartózkodási helye szerinti bíróság. Ha az alperesnek az állandó lakóhelye mellett egy másik településen ideiglenes tartózkodási helye is van, és a körülmények alapján vélelmezhető, hogy hosszabb ideig ott fog élni, az általános területi illetékességgel rendelkező bíróság az alperes ideiglenes tartózkodási helye szerinti bíróság. (Polgári perrendtartásról szóló törvény 47. cikk)

Ha tartásra vonatkozó jogvitában a felperes a tartás követelő fél, az általános területi illetékességgel rendelkező bíróság mellett a felperes állandó lakóhelye vagy ideiglenes tartózkodási helye szerinti bíróság is illetékes. Ha a nemzetközi elemet is magában foglaló, tartásra vonatkozó jogvitában a szlovén bíróság azért rendelkezik joghatósággal, mert a felperes gyermek állandó lakóhelye Szlovénia területén található, a felperes állandó lakóhelye szerinti bíróság rendelkezik területi illetékességgel. Ha a tartásra vonatkozó jogvitában a szlovén bíróság azért rendelkezik joghatósággal, mert az alperes olyan vagyona, amelyből a tartást fedezhető, Szlovénia területén található, a vagyon fekvése szerinti bíróság rendelkezik területi illetékességgel. (Polgári perrendtartásról szóló törvény 50. cikk)

Az eljárásban részt vevő feleknek és más személyeknek a kereseteket, fellebbezéseket és egyéb kérelmeket **szlovén nyelven vagy** a bíróságon hivatalosan használt **kisebbségi nyelven** kell benyújtaniuk. (Polgári perrendtartásról szóló törvény 104. cikk)

A **keresetnek** tartalmaznia kell az ügy tárgyát meghatározó konkrét kérelmet és a mellékköveteléseket, a felperes követelését alátámasztó tényeket, az azokra vonatkozó bizonyítékokat, valamint a keresetekben kötelezően feltüntetendő egyéb információkat (polgári perrendtartásról szóló törvény 180. cikk).

A törvény értelmében kérelemnek minősül a kereset, a viszontkereset, a jogorvoslat és egyéb nyilatkozatok, javaslatok vagy olyan közlemények, amelyeket az eljáráson kívül nyújtanak be. A kérelmeknek érthetőnek kell lenniük és tartalmazniuk kell minden, a bírósági tárgyaláshoz szükséges elemet. A kérelmekben különösen a következőknek kell szerepelniük: a bíróság megjelölése, a felek neve és állandó lakóhelye vagy ideiglenes tartózkodási helye, illetve székhelye, jogi képviselőik vagy megbízottjaik neve, a jogvita tárgya és a nyilatkozat tartalma. A kérelmezőnek alá kell írnia a kérelmet, kivéve, ha erre a kérelem formája miatt nincs lehetőség. A kérelmező eredeti aláírásának minősül a saját kézzel írt aláírás, valamint a minősített tanúsítvánnyal ellátott biztonságos elektronikus aláírás. Ha a nyilatkozat kérelmet tartalmaz, a félnek a kérelemben meg kell jelölnie azokat a tényeket, amelyekre a kérelmet alapítja, valamint – szükség esetén – a bizonyítékokat is. (Polgári perrendtartásról szóló törvény 105. cikk)

A kereset benyújtásakor **bírósági illetéket** kell fizetni. A bírósági illetéket legkésőbb a bíróság által a bírósági illeték megfizetésére vonatkozó végzésben meghatározott határidőn belül kell megfizetni. (Polgári perrendtartásról szóló törvény 105a. cikk)

A kérelmeket **írásban** kell benyújtani. Írásbeli kérelemnek minősül az a kérelem, amelyet a kérelmező kézzel írt, vagy kinyomtatott és saját kezűleg aláírt (fizikai formában megjelenő kérelem), illetve az elektronikus formátumban megírt kérelem, amelyet minősített tanúsítvánnyal ellátott biztonságos elektronikus aláírással írtak alá. Az írásbeli kérelmet postai vagy elektronikus úton, kommunikációs technológia segítségével, közvetlenül a hatóságnak való átadással vagy a kérelmek benyújtásával foglalkozó szakember (kereskedelmi szolgáltató) segítségével kell benyújtani. Az elektronikus kérelmeket elektronikusan, az informatikai rendszerbe kell benyújtani. Az informatikai rendszer automatikusan megerősíti a kérelmező számára a kérelem beérkezését. A kérelmeket emellett az előírt vagy egyébként előkészített formában is be lehet nyújtani. (Polgári perrendtartásról szóló törvény 105b. cikk)

Azokat a kérelmeket, amelyeket a másik félnek is kézbesíteni kell, annyi **példányban** kell benyújtani a bírósághoz, ahány példányra a bíróságnak és az ellenérdekű félnek szüksége van, olyan formában, amely lehetővé teszi a bíróság számára a kézbesítést. Ez vonatkozik a mellékletekre is. Az olyan elektronikusan benyújtott kérelmeket és mellékleteket, amelyeket meg kell küldeni az ellenérdekű félnek, egy példányban kell benyújtani. A bíróság készíti el az ellenérdekű fél számára megküldendő elektronikus vagy papír alapú másolatokat. (Polgári perrendtartásról szóló törvény 106. cikk) A kérelemhez mellékelt dokumentumok lehetnek **eredeti példányok vagy másolatok**. (Polgári perrendtartásról szóló törvény 107. cikk)

11 Milyen eljárás érvényes ezen esetekre? Van-e sürgősségi eljárás?

A területi bíróság polgári eljárásban határoz, kivéve, ha jogszabály kimondja, hogy az ügyben nemperes eljárásban kell döntenie. A bíróságok a házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény hatálya alá tartozó ügyeket elsőbbséggel tárgyalják. (Házasságról és családi kapcsolatokról szóló törvény 10a. cikk)

A szülők és gyermekek közti viszonyokra vonatkozó jogvitákra vonatkozó eljárásokban a bíróság a fél kérelmére vagy hivatalból ideiglenes intézkedéseket hozhat a gyermekek felügyeletére és tartására vonatkozóan, valamint a kapcsolattartási jog megvonására vagy korlátozására, illetve a kapcsolattartás módjára vonatkozóan. Az ideiglenes intézkedéseket a végrehajtásról és követelések biztosításáról szóló törvényben (*Zakon o izvršbi in zavarovanju*) rögzített eljárások szerint kell meghozni. (Polgári perrendtartásról szóló törvény 411. cikk)

12 Igényelhető-e jogsegély az eljárás költségeinek fedezésére?

Igen, az eljárás költségeinek fedezése céljából költségmentességet lehet igénybe venni. A költségmentesség biztosításáról a területi bíróság elnöke határoz. (Költségmentességről szóló törvény [*Zakon o brezplačni pravni pomoči*] 2. cikk)

Költségmentesség megítélhető a jogi tanácsadásra, jogi képviseletre és egyéb, jogszabályban meghatározott jogi szolgáltatásokra, az általános és a különös hatáskörű szlovén bíróságok előtti bírói jogvédelem minden formájára, a szlovén Alkotmánybíróság (*Ustavno sodišče Republike Slovenije*) előtti eljárásra, valamint minden, peren kívüli vitarendezésre hatáskörrel rendelkező hatóság, intézmény vagy személy előtti eljárásra, továbbá a bírósági eljárás költségeinek megfizetése alóli mentességre vonatkozóan. (Jogi segítségnyújtásról szóló törvény 7. cikk)

E törvény szerint költségmentességre jogosultak: 1. a szlovén állampolgárok; 2. az olyan külföldi állampolgárok, akiknek Szlovénia területén van az állandó lakóhelye vagy ideiglenes tartózkodási helye, valamint az állampolgársággal nem rendelkező (hontalan) személyek, akik jogszerűen tartózkodnak Szlovénia területén; 3. az egyéb külföldi állampolgárok a viszonyosság szerinti feltételekkel, illetve a Szlovéniára kötelező nemzetközi egyezményekben meghatározott esetekben és feltételekkel; 4. a nem kormányzati szervezetek és szövetségek, amelyek nonprofit alapon működnek, közérdekű tevékenységet folytatnak, és amelyek az alkalmazandó jogszabályok szerint bejegyzésre kerültek a megfelelő nyilvántartásba, a közérdekű vagy a létrehozásuk céljának megfelelő tevékenységekkel összefüggésben; 5. az egyéb olyan személyek, akiknek a költségmentességre való jogosultságát jogszabály vagy a Szlovéniára nézve kötelező nemzetközi egyezmény írja elő. (Költségmentességről szóló törvény 10. cikk)

A költségmentességre jogosult személy a költségmentességet az eljárás bármely szakaszában kérelmezheti. A költségmentesség iránti kérelemről való döntés során meg kell vizsgálni a kérelmező pénzügyi helyzetét és a jogszabályban meghatározott egyéb feltételeket. (Költségmentességről szóló törvény 11. cikk)

13 Lehet-e fellebbezni a szülői felelősséggel kapcsolatban hozott döntés ellen?

Igen, a területi bíróság által a szülői felelősség tárgyában hozott határozattal szembeni fellebbezések elbírálására a felsőbbbíróság (*višje sodišče*) rendelkezik hatáskörrel. (Polgári perrendtartásról szóló törvény 35. cikk) A fellebbezést az elsőfokú határozatot hozó bíróságon, a bíróság és az ellenérdekű fél számára elegendő számú példányban kell benyújtani. (Polgári perrendtartásról szóló törvény 342. cikk)

14 Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy bírósághoz kell fordulni a szülői felelősséggel kapcsolatos döntés végrehajtása érdekében. Milyen bírósághoz kell fordulni és milyen eljárás követendő ilyen esetekben?

A végrehajtási eljárást a végrehajtásról és a követelések biztosításáról szóló törvény szabályozza. Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a végrehajtás engedélyezésére a megyei bíróságok (*okrajno sodišče*) rendelkeznek hatáskörrel. (A végrehajtásról és a követelések biztosításáról szóló törvény 5. cikk)

A gyermek feletti felügyeleti jogra vonatkozó bírósági határozat végrehajtására irányuló kérelem elbírálására és a végrehajtásra az a bíróság illetékes, amelynek területén annak a személynek az állandó lakóhelye vagy ideiglenes tartózkodási helye található, aki a felügyeleti jogot gyakorolja, illetve az a bíróság, amelynek területén annak a személynek az állandó lakóhelye vagy ideiglenes tartózkodási helye található, akivel szemben a végrehajtásra irányuló kérelmet benyújtották. A közvetlen végrehajtásra az a bíróság rendelkezik területi illetékességgel, amelynek területén a gyermek található. (A végrehajtásról és a követelések biztosításáról szóló törvény 238a. cikk)

A végrehajtható okirat alapján a gyermek visszavételére vonatkozó kötelezettség a végrehajtható okirattal érintett személyt terheli, valamint azt, akitől a gyermek visszavétele függ, továbbá azt, akinél a gyermek az okirat kibocsátásakor tartózkodik. A bíróság a végrehajtható okiratban meghatározza, hogy a visszaviteli kötelezettség bármely olyan személlyel szemben is végrehajtható, akinél a gyermek a végrehajtás lefolytatásakor tartózkodik. (A végrehajtásról és a követelések biztosításáról szóló törvény 238c. cikk)

Az ügy körülményeire tekintettel és a gyermek érdekeinek védelme érdekében a bíróság meghatározza, hogy a gyermek feletti felügyeleti jogra vonatkozó határozatot a végrehajtható okirattal érintett személlyel szemben kiszabott pénzbírság vagy a gyermek elvitele és a gyermek feletti felügyeleti jogot gyakorló személynek történő átadása útján kell végrehajtani. (A végrehajtásról és a követelések biztosításáról szóló törvény 238č. cikk)

15 Mit kell tennem az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat e tagállamban történő elismerése és végrehajtása érdekében?

A szülői felelősségre vonatkozó bírósági határozatot a 2201/2003/EK tanácsi rendelettel összhangban ismerik el és hajtják végre. A bíróság a nemperes polgári eljárásokról szóló törvény (*Zakon o nepravdnem postopku*) rendelkezései szerinti nemperes eljárást folytat le.

16 E tagállamban mely bírósághoz kell fordulnom az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat elismerésének megtámadása érdekében? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A végrehajthatóvá nyilvánítás iránti kérelmek elbírálására minden területi bíróság hatáskörrel rendelkezik.

A bírósági határozatot végrehajthatóságát megállapító bíróság illetékes a végrehajthatóságot megállapító határozattal szembeni jogorvoslat elbírálására.

A bíróság a nemperes polgári eljárásokról szóló törvény rendelkezései szerinti nemperes eljárást folytat le.

Területi bíróságok listája

17 Melyik jogot alkalmazza a bíróság a szülői felelősségről szóló eljárásban, ahol a gyermek vagy a felek nem e tagállamban élnek vagy eltérő állampolgársággal rendelkeznek?

A nemzetközi magánjogról és eljárásról szóló törvény (*Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*) szerint a szülők és a gyermek közti viszonyt e személyek állampolgársága szerinti jog alapján kell megítélni. Ha a szülők és a gyermek különböző országok állampolgárai, annak az országnak a jogát kell alkalmazni, ahol állandó lakóhelyük található. Ha a szülők és a gyermek különböző országok állampolgárai és nem egy országban van az állandó lakóhelyük, a gyermek állampolgársága szerinti ország jogát kell alkalmazni. (42. cikk)

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekszünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.

Utolsó frissítés: 09/08/2019